

у загальному рейтингу. У разі набрання кандидатами рівної кількості балів у загальному рейтингу переможець конкурсу визначається конкурсною комісією з числа таких кандидатів після додаткового обговорення та голосування.

Отже, до працівника Державного бюро розслідувань висуваються такі вимоги: громадянство України і можливість за своїми особистими, професійними, діловими моральними якостями, станом здоров'я, віком, освітнім і професійним рівнем бути спроможним виконувати службові обов'язки. До переліку вимог слід також віднести успішне проходження конкурсного відбору. Але успішне проходження конкурсу не є абсолютним гарантом отримання бажаного вакантного місця. Роботу отримають учасники конкурсного відбору, які відповідно до рейтингу замуть найвищі позиції.

Саме тому, для якісного складу ДБР важливе значення мають вимоги, що висуваються до кандидатів, а також сам процес добору кадрів, що має бути чесним і прозорим на кожному з етапів.

Науковий керівник:** асистент кафедри організації судових, правоохоронних органів та адвокатури Національного університету «Одеська юридична академія», кандидат юридичних наук **Кіслиця Ірина Олександрівна.

Шийка А. В.

студентка 1-го курсу магістратури факультету адвокатури
Національного університету «Одеська юридична академія»

ОСОБЛИВИЙ ХАРАКТЕР СЛУЖБИ У ДЕРЖАВНОМУ БЮРО РОЗСЛІДУВАНЬ

Появу Державного бюро розслідувань називають важливим кроком у напрямку до європейських практик ведення слідства. Воно є ключовою частиною реформи правоохоронної системи України. Особливо важливо те, що бюро перебирає на себе частину повноважень Генеральної прокуратури України, які стосуються досудового слідства, у цьому зв'язку остання втрачає монополію у цій сфері. У даному контексті є ряд позитивних моментів, про далі буде йти мова, але насамперед варто згадати про історію створення даного відомства.

Державне бюро розслідувань могло з'явитися ще 2012 року. Тоді його прописали в Кримінальному процесуальному кодексі. Проте сам закон про його створення Рада ухвалила 12 листопада 2015

року. Закон про Державне бюро розслідувань дійсно наближає нас до європейських практик розслідування, насамперед тому, що це буде перший незалежний орган досудового розслідування. Його незалежність полягає у тому, що над слідчими не стоять керівники, які не є слідчими, як це було раніше в органах досудового слідства в поліції або Служби безпеки України. Через це у нас часто були такі випадки, що слідчих поліції знімали з розслідування кримінальної справи і направляли, наприклад, охороняти громадський порядок на стадіоні. А керівник відділу, який був органом дізнання, фактично керував слідчими. Це просто нонсенс. Такого напевне ніде у світі не було. Тож зараз ми реально створюємо незалежний орган, у якому кожен слідчий матиме величезний рівень самостійності, забезпечений відповідно до Кримінального процесуального кодексу.

Що ж на рахунок особливого характеру служби в Державному бюро розслідувань, то тут варто зазначити декілька моментів щодо процедури вступу на службу до новоутвореного органу. Законодавець визначає декілька основоположних нюансів щодо порядку підбору кандидатів та їх досвіду та кваліфікації у сфері розкриття злочинів. Це в свою чергу надає конкурсу вищого статусу з-поміж інших, адже таким чином вірогідність того, що на службу пройдуть лише висококваліфіковані працівники значно зростає. Відповідно до Закону, Директор Державного бюро розслідувань призначається на посаду Президентом України за поданням Прем'єр-міністра України відповідно до подання комісії з проведення конкурсу на зайняття посади Директора Державного бюро розслідувань, його перший заступник та заступник призначаються на посаду та звільняються з посади Директором за поданням Конкурсної комісії. Комісія, до складу якої входять по три особи від Президента, Кабінету Міністрів і Верховної Ради, здійснює організацію та проведення конкурсу. Її членами можуть бути особи, які мають бездоганну ділову репутацію, вищу юридичну освіту, високі професійні і моральні якості, суспільний авторитет.

На службу до Державного бюро розслідувань приймаються на конкурсній основі в добровільному порядку (за контрактом) громадяни України, які спроможні за своїми особистими, діловими та моральними якостями, віком, освітнім і професійним рівнями та станом здоров'я ефективно виконувати відповідні службові обов'язки. Вимоги щодо кваліфікації та критеріїв професійної придатності для зайняття посад у Бюро затверджуються Директором Державного бюро розслідувань.

Не можуть бути допущені до участі у конкурсі особи, які за рішенням суду визнані недієздатними або обмежені у цивільній

дієздатності мають судимість за вчинення злочину, не погашену або не зняту в установленому законом порядку (крім реабілітованої особи), або протягом останнього року притягувалися до адміністративної відповідальності за вчинення адміністративного правопорушення, пов'язаного з корупцією (Про Державне бюро розслідувань: Верховна Рада України; Закон від 12.11.2015 № 794-VIII. [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/794-19>).

Важливим у визначенні питання особливостей проходження служби в Державному бюро розслідувань є дослідження обсягу тих повноважень, якими законодавець наділяє даний орган. Адже основною ідеологією відомства є те, що воно буде розслідувати кримінальні провадження, в яких фігуруватимуть правоохоронці, судді і найвищі службовці. Тому можна стверджувати, що Державне бюро розслідувань остаточно перейме на себе функцію досудового розслідування від прокуратури. Отже, щодо повноважень, то в даному переліку можна зазначити такі як:

- брати участь у формуванні та реалізації державної політики у сфері протидії злочинності;
- здійснювати інформаційно-аналітичні заходи щодо встановлення системних причин та умов проявів злочинності, вживає заходів до їх усунення;
- припинення і розкриття злочинів;
- здійснення оперативно — розшукової діяльності та досудового розслідування злочинів;
- використання гласних і негласних штатних та позаштатних працівників, матеріальне і моральне заохочення осіб, які надають допомогу;
- розроблення і затвердження методик розслідування окремих видів злочинів;
- вжиття заходів щодо відшкодування завданих державі збитків і шкоди;
- вжиття заходів для повернення в Україну з-за кордону коштів та іншого майна, одержаних внаслідок вчинення злочинів;
- маючи доступ до інформаційних систем органів державної влади, самостійно створює інформаційні системи та веде оперативний облік;
- організація забезпечення особистої безпеки осіб рядового і начальницького складу, державних службовців Державного бюро розслідувань та інших осіб;
- забезпечення роботи з підготовки, перепідготовки та підвищення кваліфікації працівників;
- здійснення виконання запитів про надання правової допомоги від компетентних органів іноземних держав;
- здійснення інших повноважень, передбачених Законом.

Згідно із законом, службою в Державному бюро розслідувань є державною службою особливого характеру, що полягає у професійній діяльності придатних до неї за станом здоров'я і віком громадян України. Працівники Державного бюро розслідувань під час виконання покладених на них обов'язків є представниками влади, діють від імені держави і перебувають під її захистом. Ніхто, за винятком уповноважених посадових осіб у передбачених законами випадках, не має права втручатися в їхню законну діяльність (Резолюція 1549 (2007) Парламентської Асамблеї Ради Європи «Функціонування демократичних інституцій в Україні»: Парламентська Асамблея, Рада Європи; Резолюція, Міжнародний документ від 19.04.2007 № 1549(2007).

У цьому зв'язку, враховуючи вищезазначене, доцільно зробити висновок про те, що особливості проходження служби в Державному бюро розслідувань мають на меті вдосконалити вітчизняну практику, шляхом запровадження європейських методик розслідування злочинів.

***Науковий керівник:** доцент кафедри організації судових, правоохоронних органів та адвокатури Національного університету «Одеська юридична академія», кандидат юридичних наук Храпенко Олена Олегівна.*

Шутенко Л. В.

студентка 1-го курсу факультету підготовки слідчих
Інституту кримінальної юстиції
Національного університету «Одеська юридична академія»

ПРАВОВИЙ СТАТУС ДИРЕКТОРА ДЕРЖАВНОГО БЮРО РОЗСЛІДУВАНЬ

Протягом всього часу існування незалежної України виникають пропозиції і сумніви щодо створення Державного бюро розслідувань. Насамперед, створення та формування Державного бюро розслідувань наразі є важливим питанням інституційного забезпечення реформування правоохоронних органів України.

Масштаби поширення корупції продовжують залишатися однією з основних загроз національній безпеці, політичній стабільності та утвердженню верховенства права. Щорічне глобальне дослідження Transparency International засвідчило, що Україна, разом з країнами Східної і Південно Східної Європи та Центральної Азії, сприй-